

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Phimostomvs Scriptvrariorvm Iohannis Dietenbergii
Theologiae professoris profundiss. ac hæreticæ prauitatis
Inquisitoris vigilantiss. co[n]tra hæreticos æditus
Augustæ Anno M.D.XXX.**

Dietenberger, Johann

Coloniæ, 1532

VD16 D 1501

XIII. Co[m]munionem alterius (panis vc3) speciei, scripturis, & praxi Christi,
nec no[n] apl[i]o[rum] atq[ue] primitiuae ecclesiae co[n]forme[m] esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29398

FRENUM LVTHERANORVM.

Augustæ M.D.XXX.Nouemb. IIII.

DE COMMVNIONE VTRIVSQUE SPECIEI CAPVT XI.

DE Laica communione, grande catholicis bellum mouet Scripturarij, hoc est, Lutherani pariter & Zvingliani, sepultam olim terque damnatam pestilentissimam Hussitarum hæresim renouantes contra cathol. ecclesiæ sanctionē, praxim & religiosiss. consuetudinē impie dogmatizantes laicam communionem, sub vtraque diuinis. Eucharistiæ specie, de præcepto ac salutis necessitate fieri debere. Qui error, cum manifeste pugnet scripturæ, figuræ, naturæ, ecclesiæ, consuetudini religiose approbatæ, Sanctorum attestationi, Canonum sanctioni, Christianissimorum doctorum intentioni, Christi voluntati, & Christianæ vnitati, fraternæque charitati, recte ab ecclesia catholica, tamquam damnata hæresis eiicitur. Hæc enim in rebus quibus nihil certi diuina scriptura statuit, mores populi dei, maiorumque instituta pro lege seruari censuit, & sicut diuinæ præuaricatores legum, ita consuetudinum ecclesiasticarum contemptores coerceri præcepit. Eam ob rem quia diuina scriptura de modo, laicos, vel sub vna, vel sub duplici specie communicandos nihil expresse statuit, mos populi dei, maiorum super eiusmodi negotio decreta, ecclesiæ catholicæ sanctio, praxis & longissima consuetudo, quæ est ut laici, & non conficiētes, vna duntaxat, videlicet, panis specie communicentur pro lege reuerenter acceptanda, firmiterque seruanda est, quæ non ex quouis humano signamento, sed ex ecclesiæ catholicæ doctrina sana, mox subscribenda, in diuinis scripturis recte intellectis fundata, processit.

DE ECCLESIAE CATHOLICAE DOCTRINA.

LAICIS & non conscientibus ad salutem sufficit diuinissimæ eucharistiæ sacramentum, sub vna videlicet, panis specie.

specie sumere. ¶ Fundata est hæc doctrina sup firmam petram, vt non pluuias schismaticorū, non flumina hæreticorū, nec ventos timeat principū inferorū. Fortissimū nanq; fundamentum habet, nimirū Christi euangelium, Christi beneplacitum, Christi praxim & exemplū, Apostolicum testimonium Ecclesiæ generalis consensum, & vniuersale statutum, &c.

¶ In euangelio dominus Christus, cum de hoc diuinissimo sacramento, sermonem faceret, prorsus nunquam speciei calicis, aut vini meminit. Speciem vero panis, crebrius repetens expōsit, & panē manducantibus, vitam æternam promisit, id quod neutiquam fecisset, si panis manducatio, non ad salutem suffecisset. Qui enim vitam præstaret æternam, panis manducatus, si saluti haud sufficeret. Inde dicit. Panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. Si quis manducauerit ex hoc pane, non morietur in æternū. Nam qui māducat me, inquit, viuet propter me, & viuet in æternum. Hoc ergo Christi beneplacitum est, vt manducans panem, habeat quod ad salutem sufficit, atq; viuat in æternum. Oportet ergo, aut non esse de necessitate salutis vtrancq; speciem, aut Christum, primam & summam veritatem, haud verum dixisse, vbi ait. Qui manducat hūc panē, viuet in æternum. Simul stare non possunt, ex manducato pane habere vitam æternam, & panem manducatum non sufficere ad salutem. Si q; ex manducato pane viuet in æternū, nihil sibi necessarium ad æternam vitam deficit, habet ergo quod ad salutem sufficit. Confundatur itaque Antichristi panis huius māducationem non ad salutem sufficere, sed vtriusq; speciei sumptionē sub præcepto necessariam, impie dogmatizātes, contra quos Christi verbum, manifeste pugnat dicentis. Panis quem ego dabo, caro mea est. Qui manducat hūc panem, viuet in æternum. Alteri⁹ hic speciei non recordatur, nullam facit de vini porione mentionē. Qui manducat (inquit) viuet in æternum, clarissime subindicās, alteram speciem, nimirum, quæ manducatur, panis videlicet, ad salutem sufficere. ¶ Hoc & praxis Christi confirmat. Nusquā enī in toto euangelio reperitur,

FRENUM LVTHERANORVM.

peritur, Christum vel communicasse vel communicare præcepisse quemuis laicum sub vtraque specie. Imo non semel vnam dūtaxat speciem, si qua fides Chrysostomo, Augustino Theoph. Bede, Theophyl. porrexisset, legimus, nimirum discipulis in Emaus euntibus, vt patet Lucae ultimo. Sic in historijs, vnica panis specie, Beatus Iacobus post Christi resurrectionem communicatus legitur. Similiter Beatus Dionysius Ariopagita, & alij. Quem ritum etiam sanctus Paulus, si Chrysostomo credimus, Actuum. xxvij. seruauit, id quod nullatenus fecisset, si vnus speciei communicatio, Christi præcepto contraria fuisset. Nec obstat duplicis speciei, in coena institutio, quæ nequaquā fiebat ad popularis communionis modum præscribendum, sed qualiter a sacerdotibus hoc diuinissimum sacramentum esset conficiendum. Vnde & vtrasque species nulli, nisi solis Apostolis, tunc præsentibus, ac sacerdotibus ordinatis, porrexit, quibus etiam solis dixit, hoc facite, consecrationis huius sacramenti substantiā & modum commendans. Distributionis autem regulam, nequaquam expressit, sed illam in Apostolorum & ecclesiæ, suo spiritu gubernandæ, reliquit arbitrio, quæ Christi, sui sponsi, voluntatem hoc sacramentum, sub panis duntaxat specie petere docentis, simul & Apostolorum in primitiua ecclesia praxim ac traditionem, hætenus seruata, attendens, post orthodoxorum patrum haud absque scripturarum fundamentis scribentium testimonia, multis in concilijs generalibus, vnicam panis speciem sufficere docuit ad salutem, quæ species ex quo, cum minori, tam fidei, quam irreuerentiæ atque sacrilegij periculo cæteris exhiberi potest, populū deinceps sub illa vnica dūtaxat specie communicandum, in nouissimo Ecumenico Constantiæ celebrato concilio, Gestione. xij. salubriter ordinauit, cuius ordinationis tenor hic est.

¶ Cum in nonnullis mūdi partibus, quidam temerarie asserere præsumant, populum christianum debere sacramentum Eucharistiæ sub vtraque panis & vini specie suscipere, & non solum sub specie panis, sed etiam sub specie vini populum laicum

icum, passim communicent, etiam post coenam, vel alias, & non ieiuni, & communicandum esse pertinaciter asseuerant contra laudabilem ecclesiae consuetudinē rationabiliter approbatam, quam tanquā sacrilegā damnabiliter reprobare conantur. Hinc est, quod hoc praesens concilium sacrum generale Constantiense in spiritu sancto legitime congregatū aduersus hunc errorem, saluti fidelium prouidere satagens, matura plurium doctorum, tam diuini quam humani iuris d: liberatione praehabita, declarat, decernit, & diffinit, qd licet Christus post coenam instituerit, & suis discipulis administrauerit sub vtraque specie panis & vini, hoc venerabile sacramentum, hoc non obstante, sacrorum canonum auctoritas laudabilis, & approbata consuetudo ecclesiae seruauit & seruat, quod huiusmodi sacramentū non debet confici post coenam, neque a fidelibus recipi non ieiunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis, a iure vel ecclesia confesso & admissio. Et sicut haec consuetudo ad euitanda pericula aliqua & scandala rationabiliter introducta est, sic potuit simili aut maiori ratione introduci, & rationabiliter obseruari, quod licet in primitiua ecclesia, huiusmodi sacramentum reciperetur, a fidelibus sub vtraque specie, tamen postea a conficientibus sub vtraq; & a laicis, tantum sub specie panis suscipiatur, cum firmissime credendum sit, & nullatenus dubitandum, integrum Christi corpus & sanguinē, tā sub specie panis quā sub specie vini, veraciter contineri, vnde cū huiusmodi consuetudo, ab ecclesia & sanctis patribus rationabiliter introducta, & diutissime obseruata sit, habenda est pro lege quā non licet reprobare, aut sine ecclesiae auctoritate prohibito mutare. Quapropter dicere quod hanc consuetudinem aut legē obseruare sit sacrilegum, aut illicitum, censerī debet erroneum. Et pertinaciter asserentes oppositum praemissorum, tāquam haeretici arcēdi sunt, & grauiter puniendi, per diocesanos locorum, seu officiales eorum, aut inquisitores haereticæ prauitatis, in regnis seu prouincijs, in quibus
contra

FRENUM LVTHERANORVM.

contra hoc decretum aliquid fuerit forsan attentatum, aut præsumptum, iuxta canonicas & legitimas sanctiones, in fauorem catholicæ fidei, contra hæreticos & eorum fautores salubriter adinuentas, &c. Hæc itaq; praxis ecclesiæ, qua populum sub specie duntaxat panis communicat, est in euangelio dei fundata, verbis Christi consona, exemplo Christi probata, praxi & traditione Apostolorum roborata, generalibus ecclesiæ Concilijs firmata, consuetudine rationabili ac antiquissima munita, doctorum sententijs contestata, & ideo firmiter seruanda. Nam qui Christi ecclesiam contemnit, ac eius unitatem ichismate proscindit, a Christo alienus est, & Christi sententia, tanquam ethnicus habendus.

Augustæ M.D.XXX. Nouemb. vi.

DE PURGATORIO. CAPVT XII.

Postremo quid de purgatorio, a Scripturarijs negato, scriptura sentiat, Tuæ gratiæ manifestare decreui, & ne frustra, vanisque cauillis tempus, alioqui cum Tuæ gratiæ tum mihi breue perdā, ad rem propero. Gregorius præter multas historias, quas libro quarto dialogorum, ad confirmandam purgatorii certitudinem adducit, etiam scripturas duas memorat. Alteram ex euangelio Matthæi qua dicitur, Si quis contra spiritum sanctum blasphemauerit, neque in hoc seculo remittetur ei, neque in futuro. In qua sententia (inquit) datur intelligi, quasdam culpas in hoc seculo, quasdam uero in futuro posse relaxari. Quod enim de uno negatur, consequens intellectus patet, quia de quibusdam conceditur. Alteram ex beato Pauli. Cor. iii. ubi de ædificatione Paulus ait. Saluus erit, sicutamen tanquam per ignem. Id quod & Beatus Augustinus de igne purgatorii exponit. Origenes asserendo purgatorio scripturam habet ex psalmo lxxv. Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. Ad idem Hieronymus diuus Michæam allegat cap. vii. Cum sedero in tenebris dominus